

Túljár a fe

Egyiptomban bűvároktatóként dolgozik, turistákat tanít merülni. Keresetéből finanszírozza ugyanis kutatói munkáját. Az ördögráják agyát vizsgálja, rövidesen az idegtudományok doktora lesz. Szabadidejében meg cápák közt lubickol

A bűvárfelszerelés alatt igazi bombanő rejtőzik. Hihetetlen, de Csilla szíve még szabad. Szerinte azért, mert a férfiak félnek a szép, okos és sikeres nőktől

„ A CÁPA NEM ESZIK EMBERT, CSAK MEGKÓSTOLJA. IGAZ, EZ A FALAT AZ ÁLDOZAT ÉLETÉBE KERÜL „

Elképeszt ez a lány. A televíziós magazinműsorban, ahol felfigyeltem rá, épp cápák közt lubickolt. Kiderült: ördögráják agyát kutatja. Amikor a megadott lakcímen, a kőbányai panelrengeteg egyik tízemeletes blokkházában ajtót nyit, leesik az állam. Napszitta, szókés hajzuhatag, hibátlan smink, manóken alkat. A bűváruha igazi bombanőt rejtett...

Ari Csilla, mint mondja, elbűvölően hóbortos családba született. Eredetileg villamosmérnök apukája volt tengeremánias. Szünetelt meg is látszik a lakáson: az előszoba

plafonjáról szőrfejszka lóg, még a hűtőszekrényt is színes fahalacsokák díszítik.

– Minden pénzünket utazásra költöttük – meséli Csilla. – Nyaranta hetekig a bolgár tengerparton vadkempingeztünk. Anyu az orrát se dugta

Amikor először lemerültem, eldőlt a sorsom

be a víz alá, de én már kicsi koromtól kezdve társultam apuhoz. Snorkeleztünk, vagyis a víz színén lebegve figyeltük, mi történik alattunk. Tizenhárom éves voltam, amikor Horvátországban először me-

rültem könnyűbűvár-felszereléssel. Mire felbukkantam, eldőlt a sorsom. Nem az nyűgözött le, amit láttam, hanem a felismerés: ha akarom, bármit megtudhatok erről a különös világról. Választott hivatásomról persze mindenki le akart beszélni. Éveken át hallgattam, hogy ne örüljek meg, Magyarországon nincs is ilyen képzés. Valóban nincs, nyilván azért, mert tengerünk sincs. De egyiptológia szak is választható az egyetemen, holott Egyiptomunk sincs.

Csilla szünetelt meg is látszik a lakáson: az előszoba egy lányból éppen ördögrájagy-kutató?

– Tiniként láttam egy filmet az ördögrájákról, amelyből kiderült: szinte semmit se tudunk róluk. Na, majd én! – gondoltam magamban. És hogy miért éppen az agy érdekel? Többek közt azért, mert ezzel rajtam kívül a világon nem foglalkozik senki. Egy kifejlett, nyolcvan kilogrammos ördög-

ehércápák eszén is

rájának nyolcvan grammos agya van, ami ezen a fejlettségi szinten nagynak számít. Azt vizsgálom, miért alakult ez így. Lehet, hogy rendkívül fejlett a kommunikációjuk. A természetet ugyanis nem produkál véletleneket.

Csilla a Szent István Egyetem zoológia szakára jelentkezett, majd hidrobiológiát és tengerökológiát hallgatott az ELTE-n, valamint idegtudományokat az orvosi egyetemen.

– Fél évig spóroltam, mire kijutottam a San Diegó-i Oceanográfiai Intézetbe – emlékezik Csilla. – Nem fizettek egy fillért se, de dolgozhattam nekik, és ez nagy szó volt. Először történt meg, hogy olyanokkal találkozhattam, akiknek ugyanaz volt az érdeklődési köre, mint nekem.

San Diego után egy mexikói expedíció következett. Csilla fényképet mutat: halászhajó a fővenyen, mellette fényes, fekete foltok az aransárga homokon. Ördöggráják. Olyanok, mint a denevérek, csak éppen két méter az átmérőjük.

– Egy mexikói kisváros, La Pas lakói az ördöggrájákból élnek. Ezerszámra ölik meg őket, hogy a mellúszójukból kivágott húst a piacon elad-

Munkám összes költségét a saját zsebemből állom

hassák. Elborzadtam a pusztítást látva. A halászok nem értették, miért épp az agyat szeretném megvásárolni. De az üzlet az üzlet, és én fizettem. Később már ingyen is adták.

Ahhoz, hogy az ördöggráját laboratóriumi körülmények közt vizsgálni lehessen, életben kell tartani. Vagyis kellenek, mert ez eddig még senkinek sem sikerült – tudom meg. De egy liszaboni akváriumban két példány is él. Úgyhogy Csilla már repül is Portugáliába. Háromdimenziós videofelvételt készít róluk, hogy itthon kielemezhesse. Már tudja: drága hivatást választott. Az egzotikus helyeken megrendezett tudományos konferenciákra meghívják ugyan, de a többit, az utazást, a szállást saját zsebből

állja. Pénzt a hobbiával keres. Egyiptomi hotelokban búvár- oktatói állást vállal: turistákat tanít merülni.

Javasolom, hogy kanyarodjunk a cápákhoz. Sokakat izgat az, hogy nem veszélyes-e együtt fürdőzni velük.

– Figyelni kell a viselkedésüket. Akkor előre kiszámítható minden tettük, az is, hogy mikor támadnak – vála-

Álmaim hercege a tenger mélyére is kísérjen el

szol komolyan. – Az akciódús amerikai filmek teljesen hamis képet festenek róluk. A cápák nem eszeten evőgépek. Oka van annak, ha támadnak. A „nagy fehér” például azért ront rá a szörfözőkre,

mert főképpen nézi őket. Ezt a hibát csak a serdülő cápák követik el. A kicsik ugyanis kizárólag halat esznek, a nagyok pedig már különbséget tudnak tenni ember és fóka között. Különbözik is, a cápák számára nem az ember az optimális táplálék. Nem is eszik meg. Csak belekóstolnak és otthagyják. Igaz, ez a falat általában az áldozat életébe kerül.

Csilla három nyelven beszél. Rövidesen az idegtudományok doktora lesz. Végre kifizetődő lehet a munkája: a kutatók e cím birtokában háromszor annyit keresnek – legalábbis külföldön. A lány nem álmodozik, inkább tervez. A családalapításról sem feledkezik el.

– Ugyanúgy társra vágyom, mint a többi huszonéves nő.

De nincs könnyű dolgom. Rengeteget utazgatok. Ráadásul olyan partnerre vágyom, aki a víz alá is boldogan elkísér. De bevallom, olyan helyen szeret-

Harcolok azért, hogy ne nézzenek marslakónak

nék letelepedni, ahol nem néznek marslakónak. Az az életmód, amelyet folytatok, csak nálunk feltűnő. Az oceanográfiai intézetekben akad még rajtam kívül nő. Egyébként is, itthon a férfiak küzdőpartnernek tekintenek. Mert nem szeretik, ha egy nő csinos, okos, ráadásul sikeres. Ha hízeleg is nekik a dolog, elvárják, hogy a partnerük a szőnyeg alatt járjon. Az meg nekem nem megy.

Sombor Judit

A San Diegó-i Oceanográfiai Intézet munkatársai között nem érzi magát különcnek. Egy a szenvedélyük

A braziliai konferencián a neves kutatók hamar befogadták Csillát

Édesapja kedvelte meg vele a tenger világát. Tizenhárom évesen merült le először